

ПЕЧЕНА АЛІНА, здобувач вищої освіти
 Науковий керівник - **ЛИСЕНКО АЛЛА**, к.е.н., доцент,
 доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування,
 Центральноукраїнський національний технічний університет,
 м. Кропивницький

ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ: ОСНОВОПОЛОЖНІ ПІДХОДИ

Кожен суб'єкт господарювання повинен сплачувати встановлені на законодавчому рівні податки та збори, керуючись при цьому, перш за все, Податковим кодексом України (ПКУ), у якому визначено повний перелік податків та зборів, права й обов'язки платників, особливості адміністрування податків та зборів, встановлено міру відповідальності за порушення законодавства у сфері оподаткування [1].

Суб'єкти господарювання можуть перебувати на загальній системі оподаткування або, за умови відповідності встановленим критеріям, обрати спрощену систему оподаткування. Вичерпний перелік загальнодержавних і місцевих податків та зборів закріплено статтями 9 та 10 ПКУ (рис. 1).

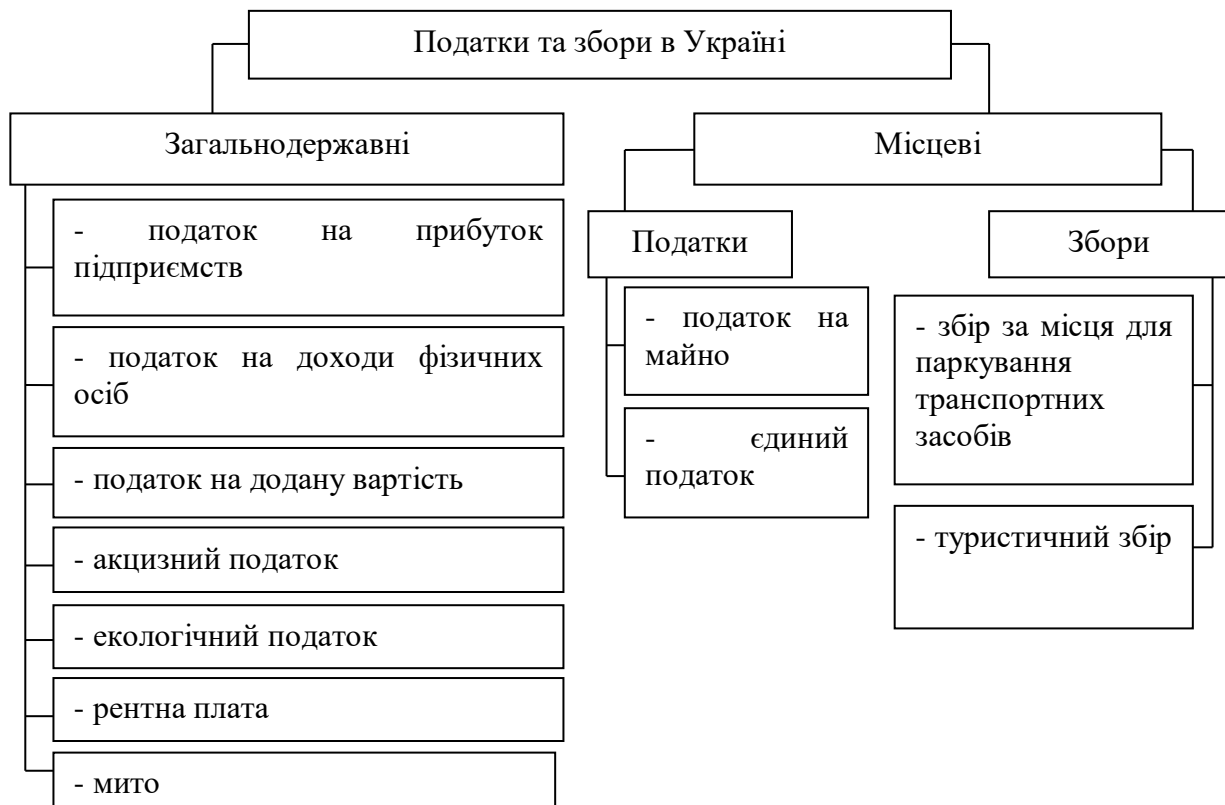

Рис. 1. Податки та збори, перелік яких закріплено в ПКУ*

* побудовано автором на підставі [1]

У ПКУ встановлено перелік платників, об'єкти та бази оподаткування, ставки й порядок обчислення податків, податкові періоди, строки й порядок подання звітності та сплати податків. Зокрема, базова ставка податку на

прибуток та ПДФО становить 18% від встановлених баз оподаткування, ПДВ - 20%. Крім базових ставок податковим законодавством передбачено й інші ставки податків.

Особливим механізмом справляння податків та зборів є спрощена система оподаткування, обліку та звітності, яка передбачає перехід платників на сплату єдиного податку. При цьому платники звільняються (крім випадків, передбачених статтею 297.1 ПКУ) від обов'язків з нарахування та сплати податку на прибуток підприємств, ПДФО, ПДВ, рентної плати, податку на майно в частині земельного податку [1].

У відповідності зі статтею 291.4 ПКУ платники єдиного податку (ЄП) поділяються на чотири групи. При цьому необхідно враховувати, що обсяги доходів таких платників (у залежності від обраної групи ЄП) обмежуються з урахуванням розміру мінімальної заробітної плати (МЗП) на 01.01 податкового (звітного) року: для групи 1 - до 167 розмірів, для групи 2 - до 834, для групи 3 - до 1167 [1].

Базові ставки ЄП встановлені: для платників групи 1 - у % до розміру ПМПО (прожиткового мінімуму для працездатних осіб) на 01.01 (не більше 10%); для платників групи 2 - у % до розміру МЗП на 01.01 (не більше 20%); для платників групи 3 - у % до доходу (3% - при сплаті ПДВ та 5%, якщо ПДВ включається до складу ЄП); для платників групи 4 (сільськогосподарських товаровиробників) - у % до нормативної грошової оцінки 1 га відповідного виду с/г угідь з урахуванням коефіцієнта індексації на 01.01.

Відповідно до Закону України «Про державний бюджет України на 2024 рік» на 01.01.2024 р. місячний розмір МЗП становив 7100 грн., ПМПО - 3028 грн. [2].

У встановлені строки платники податків та зборів подають до контролюючих органів податкові декларації (розрахунки). Особливості їх складання та подання прописані в ст. 48 та 49 ПКУ.

Вивчення податкового законодавства та розуміння його норм забезпечує правильність реалізації в практичній площині підходів щодо визначення обсягів податкових платежів та здійснення їх перерахунку до бюджетів різних рівнів, що слугує основою для здійснення податкового планування та прогнозування і прийняття якісних управлінських рішень в сфері оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України. Закон України № 2755-VI від 02 груд. 2010 р. (редакція від 01 жовт. 2024 р.). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n166>.
2. Про державний бюджет України на 2024 рік. Закон України № 3460-IX від 09 листоп. 2023 р. (редакція від 21 верес. 2024 р.). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20#Text>.

